

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0523U100118

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-07-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипенко Світлана Григорівна

2. Pylypenko Svitlana Hryhorivna

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 09.00.04

Назва наукової спеціальності: Філософська антропологія, філософія культури

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 06-07-2023

Спеціальність за освітою: соціологія

Місце роботи здобувача: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.053.16

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 02.11

Тема дисертації:

1. Концептуалізація Землі у сучасному філософсько-антропологічному дискурсі
2. Conceptualization of the Earth in modern philosophical and anthropological discourse

Реферат:

1. Комплексно й системно розглянуто феномен Землі в контексті сучасних трансформацій як сенсоутворюючий концепт стратегії розвитку планети людей, як актуальний складник подальшого існування людства. Для досягнення цієї мети насамперед важливо окреслити конфігурацію тих змін, які породжують кардинальні трансформації в бутті людства. Зазначено, що наявні теоретичні та методологічні концептуалізації Землі дозволяють інтерпретувати Землю як координати життєдіяльності й життєтворчості людства, де відбувається розгортання множинності соціокультурних дій у їхньому сенсоутворюючому й практичному вимірах. Обґрунтовано залучення міфологічних та релігійних наративів, які, поширюючись, структурують наявні механізми взаємодії, вибудовують нові моделі. У цьому вбачається взаємозв'язок з парадигмою археології знання (М. Фуко), де кожний пласт корелює з певним типом думки, що є відповідною історичній епісі / історичному періоду. З позицій сучасного філософського погляду, інтерпретація

співвідношення Землі та людини постає як соціально-культурний досвід і в такому сенсі стає полем досліджень. Висвітлено основні наробки науково-академічного дискурсу, що дозволяє зробити висновки, що визначення Землі виключно як платформи для людської діяльності, лише як зовнішнього об'єкта є наслідком проголошення науковою спільнотою ідеї відсутності обмежень щодо людської діяльності. Зазначено, що розвиток науки й техніки надав людству можливості та ризики, водночас зумовивши нові проблеми, що потребують переосмислення в контексті нових маркерів сучасності, яка втілює собою множинність парадигм. Підкреслено, що Земля у філософсько-антропологічних розвідках постає як платформа кореляції між буттям і мисленням, тобто як становлення епохи людства. Остання є тимчасовим явищем, підтверджуючи онтичний та онтологічний сенс Землі, яка є незалежною щодо людського розуму. Доводиться, що планета Земля, як передумова появи людства, відсилає науковців до гіпотези Геї, відкриває нові горизонти дослідження не лише процесів коеволюції, але й нові можливості філософської рефлексії становлення цивілізації людства. Теоретично-філософські розвідки стосовно стратегії майбутнього розвитку людства обумовлюють потребу у відповідному філософсько-антропологічному вимірі Землі. Історія спів-буття Землі та людини – це історія створення й застосування соціокультурних та соціотехнічних практик, де кожна епоха конструює свої відносини із Землею, пропонує певні моделі дій і практик, що обумовлює / віддзеркалює різноманітність способів життя, процеси створення цінностей, формування ідентичності соціального актора. І в такому розумінні це співвідношення має множинність вимірів. Створюються координати, де переплітаються соціальні практики та види діяльності. Тому множинність розвідок щодо існування людини свідчить про множинність практик щодо Землі. Зазначено, що спів-буття людини і Землі не лише засвідчує їх універсальну зумовленість одне одним, а є констатацією того, що вони в ситуації життя / буття стають цілісністю. Спів-буття Землі та людини у постнекласичному контексті набуває значення нової онтології. Простежено становлення нового полісутнісного концепту «атропоцен», який створює нову методологічну конфігурацію осмислення спів-буття людини та Землі. Атропоцен як новий концепт втілюється у зміні цивілізацій, техніки, технологічних засобів, типів суспільства, політичних устроїв, духовного життя. Атропоцен, як нова парадигма, символізує нові концепти розвитку постіндустріальної епохи світу. Концепт «атропоцен» пропонує новий світогляд. У цій концепції подається не фрагментарний критерій розвитку, а інтегральний, для якого характерною є пов'язаність (англ. *connectivism*), трансверсальність. Атропоцен у такому розумінні є радикальною переорієнтацією попередніх концепцій розвитку планети Земля: ідеться не лише про людину, а й про її дії, діяльність, і в такому сенсі визначення атропоцену корелює з концептом комунікативних дій. Атропоцен визначає горизонтальні взаємодії, що ґрунтуються на принципах еволюції / коеволюції, у такий спосіб долаючи абсолютизацію революцій (промислових, технологічних, соціальних тощо), які теж виступають певною технологією. Зазначено, що трансверсальність людської діяльності в просторі планети Земля не виключає комплементарності як парадоксальності. Трансверсальність людської діяльності як ознака атропоцену є його онтоантропологічним сенсом. Зазначено, що поліваріантність сучасного філософського дискурсу дозволяє розглядати концептуалізацію Землі як інваріантність класичним доктринам. Ситуація полі- (поліпарадигмальність, поліконцептуальність, полісутність, полілог тощо) як упровадження нових концептів до аналізу Землі дозволяє використовувати дослідницькі конструкти аналітичних засобів міждисциплінарного дискурсу, аналітичних засобів, що свідчать про розробку інноваційного теоретичного лексикону, аналітики, адекватної життєдіяльності та життєтворчості людства в постіндустріальному світі.

2. The Earth's phenomenon is considered in a comprehensive and systemically way in the context of modern transformations as a sensation-forming concept of the planet of people development strategy, as an actual component of the mankind further existence. To achieve this goal, it is first of all important to determine the configuration of those changes that give rise to cardinal transformations in the existence of mankind. It is noted that the theoretical and methodological conceptualizations of the Earth make it possible to interpret the Earth as the coordinates of the life activity and life-creation of mankind, where the deployment of a plurality of socio-cultural actions take place in their sense-forming and practical dimensions. It is justified to use mythological and religious narratives, which, spreading, structure the existing mechanisms of interaction and build new models.

This is seen as a relationship with the paradigm of the archeology of knowledge (M. Foucault), where each layer correlates with a certain type of thought corresponding to a historical epoch / historical period. From the standpoint of a modern philosophical point of view, the interpretation of the relationship between the Earth and man acts as a socio-cultural experience and, in this sense, becomes a field of research. The main developments of the scientific and academic discourse are highlighted, which allow us to conclude that the definition of the Earth solely as a platform for human activity, only as an external object is a consequence of the scientific community proclaiming the idea of the absence of restrictions on human activity. It is noted that the development of science and technology has provided mankind with opportunities and risks, at the same time causing new problems that require rethinking in the context of new markers of modernity, embodying the plurality of paradigms. It is emphasized that the Earth in philosophical and anthropological studies appears as a platform for the correlation between being and thinking, that is, as the formation of the era of mankind. The latter is a temporary phenomenon, confirming the ontic and ontological meaning of the Earth, which does not depend on the human mind. It is proved that the planet Earth, as a prerequisite for the emergence of mankind, refers scientists to the Gaia hypothesis, opens up new horizons for studying not only the processes of co-evolution, but also the possibility of philosophical reflection on the formation of human civilization. Theoretical and philosophical research on the strategy of the mankind future development conditions the need for an appropriate philosophical and anthropological measurement of the Earth. The history of the co-being of the Earth and man is the history of the creation and application of socio-cultural and socio-technical practices, where each era constructs its relationship with the Earth, offers certain models of actions and practices, which determines / reflects the diversity of lifestyles, the processes of creating values, the formation social actor's identity. And in this sense, this ratio has many dimensions. Coordinates are being created where social practices and activities are intertwined. Therefore, the multiplicity of investigations about the existence of man testifies to the multiplicity of practices about the Earth. It is noted that the co-being of man and the Earth not only testifies to their universal conditionality to each other, but also is a statement of the fact that they become an integrity in the situation of life / being. The co-being of the Earth and man in the post-non-classical context acquires the meaning of a new ontology. The formation of a new polyessential concept «atropocene», which creates a new methodological configuration for understanding the co-being of man and the Earth, was traced. The Anthropocene as a new concept, is embodied in the change of civilizations, technology, technological means, types of society, political structures, and spiritual life. The Anthropocene as a new paradigm symbolizes new concepts of the development of the post-industrial era of the world. The concept of «anthropocene» offers a new worldview. This concept presents not a fragmentary criterion of development, but an integral one, which is characterized by connectivism, transversality. The Anthropocene in this sense is a radical reorientation of previous concepts of the development of the planet Earth: we are talking not only about a person, but also about his actions, activities, and in this sense, the definition of the anthropocene correlates with the concept of communicative actions. The anthropocene defines horizontal interactions based on the principles of evolution / co-evolution, thereby overcoming the absolutization of revolutions (industrial, technological, social, etc.), which also act as a certain technology. It is noted that the transversality of human activity in the space of the planet Earth does not exclude complementarity as a paradoxicalness. The transversality of human activity as a sign of the Anthropocene is its onto-anthropological meaning. It is noted that the polyvariance of modern philosophical discourse allows us to consider the conceptualization of the Earth as invariance to classical doctrines. The situation of poly- (polyparadigmality, polyconceptuality, polyessence, polylogue, etc.) as the introduction of new concepts to the analysis of the Earth allows the use of research constructs of analytical tools of interdisciplinary discourse, analytical tools that testify to the development of an innovative theoretical vocabulary, analytics, adequate to the life activity and life-creativity of mankind in the post-industrial world.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Култаєва Марія Дмитрівна

2. Kultaeva Maria Dmytrivna

Кваліфікація: д. філ. н., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Култаєва Марія Дмитрівна

2. Kultaeva Maria Dmytrivna

Кваліфікація: д. філ. н., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Газнюк Лідія Михайлівна
2. Gazniuk Lidiia Mykhailivna

Кваліфікація: д.філос.н., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Препотенська Марина Петрівна
2. Prepotenska Maryna Petrivna

Кваліфікація: д. філ. н., 09.00.03, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хамітов Назіп Віленович
2. Hamitov Nazip Vilenovych

Кваліфікація: д.філос.н., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Андрущенко Віктор Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Андрущенко Віктор Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Т.А.